Onderzoeksverslag thema jeugdzorg

Jongerenraad Berkelland

September 2024

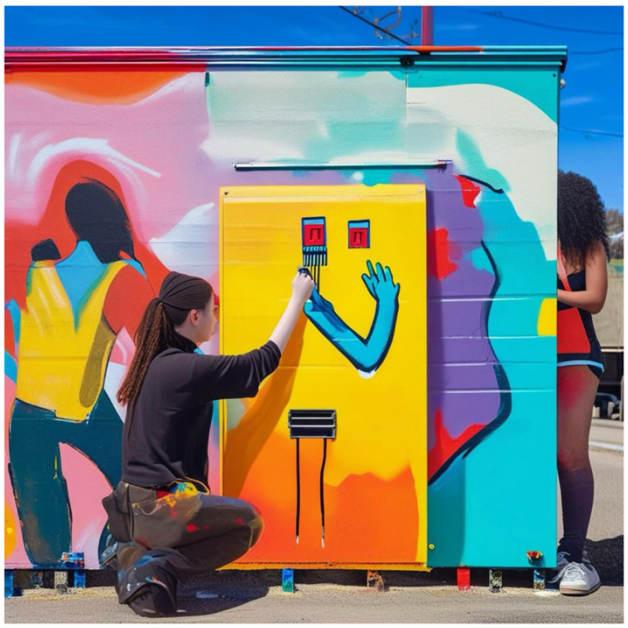

Inleiding jeugdzorg

Het tweede thema waar de jongerenraad zich sterk voor maakt is de jeugdzorg. Na de invoering van het nieuwe zorgsysteem in 2015 is er veel veranderd in het zorglandschap, zo ook voor Berkelland (*NtG, 2014*). Tevens is de vraag naar zorg gestegen in de afgelopen jaren, met name in de geestelijke gezondheidszorg (*NEMESIS 3, 2023*). De GGZ is op scherp komen te staan in de naloop van de corona-periode. De mate van stress die jongeren voelen op dagelijkse basis, is na een korte daling vrijwel lineair gebleven gedurende de naloop van de corona-periode. Gemiddeld ervaart 44% van de jongeren stress op dagelijkse basis. Dit in combinatie met andere voorkomende problematiek, zorgt ervoor dat de druk op de GGZ alleen maar blijft vergroten (*NEMESIS 3, 2023*).

Wij als jongerenraad willen inspelen op de hervormingsagenda Jeugd (Rijksoverheid, 2023). Aangezien de leden van de jongerenraad zelf in deze leeftijdscategorie zitten, zien de jongerenraadsleden wat er speelt in de gemeente Berkelland. Onze taak als jongerenraad zijnde is gevraagd én ongevraagd advies geven aan de gemeente Berkelland. Dit verslag is met name gericht op het ongevraagd advies geven.

Dit is een thema wat een impact heeft op iedereen, een thema waar aandacht aan moet worden besteed. Dit heeft de jongerenraad gedaan en hieruit zijn vier deelonderwerpen uitgekozen om alle aandacht op te richten. Tevens heeft de jongerenraad twee (concept)moties opgesteld en twee schriftelijke aanbevelingen. Die zijn te vinden in de bijlage onderaan dit bestand.

De vier deelonderwerpen die de jongerenraad Berkelland heeft gekozen zijn als volgt:
Twee deelonderwerpen die een (concept)motie hebben zijn: Het vernieuwen van de website van de gemeente Berkelland en het verfraaien van de elektriciteitskastjes.
Daarnaast heeft de jongerenraad twee schriftelijke aanbevelingen geschreven. Deze gaan over de dagbestedingsmogelijkheden in de gemeente Berkelland en over een nieuwe vorm van voorlichting en preventie, die ingezet kan worden op scholen of op gemeenschappelijke grond.

Inhoudsopgave

- Inleiding jeugdzorg
- Onderwerp 1: Website gemeente Berkelland vernieuwen
- Onderwerp 2: Elektriciteitskastjes verfraaien
- Onderwerp 3: Dagbestedingsmogelijkheden
- Onderwerp 4: Preventie- en voorlichtingsmogelijkheden
- Bibliografie
- Bijlagen

1. Website gemeente Berkelland vernieuwen

De jongerenraad heeft opgemerkt dat een groot deel van de jongeren graag enige vorm van jeugdzorg zou willen ontvangen, maar niet weten waar zij dit kunnen krijgen. Aangezien de gemeente verantwoordelijk is voor het beschikbaar stellen van alle vormen van jeugdhulp, zouden zij dit aanbod duidelijk moeten communiceren richting inwoners. Het is de jongerenraad opgevallen dat veel jongeren de website van de gemeente Berkelland als onduidelijk en verwarrend ervaren. De jongerenraad vindt dat hier iets aan moet gebeuren.

Bij het bekijken van de informatie onder het kopje ‘Voormekaar’ op de website van de gemeente Berkelland, vielen een aantal dingen op. Zo vindt de jongerenraad dat de website tekortschiet in de overzichtelijkheid van de opbouw en de concreetheid van de informatie.

Een voorbeeld van het gebrek aan overzichtelijkheid van de opbouw is terug te zien aan het kopje ‘Ik maak mij zorgen om iemand' die onder het hoofdkopje ‘Wonen en vervoer’ staat. De jongerenraad vindt het volkomen begrijpelijk dat iemand die zich zorgen maakt over een ander niet gaat kijken onder het kopje wonen en vervoer. (*Voormekaar - Gemeente Berkelland*, 2023).

Daarnaast hoort de jongerenraad vaak dat jongeren mondeling of via via aan informatie (moeten) komen over bepaalde (jeugd)zorgaanbieders, behandelingen, voorwaarden en/of vergelijkbare informatie. Dit is een voorbeeld van het gebrek aan concreetheid van de informatie op de website van de gemeente.

Tijdens het onderzoek over dit thema heeft de jongerenraad de websites van verschillende gemeenten in de buurt bekeken om hiervan te kunnen leren. De jongerenraad heeft de websites van de gemeenten Bronckhorst, Enschede, Haaksbergen en Oost Gerle bekeken. De jongerenraad raadt de gemeente Berkelland aan om ook naar de websites van die en andere gemeenten te kijken om, door middel van best practices, hiervan te leren.

Ter conclusie, adviseert de jongerenraad de gemeente Berkelland om de onderdelen van de website omtrent jeugdzorg te herzien. Hierbij moeten verbeteringen aangebracht worden die zorgen voor meer overzichtelijkheid in de opbouw en meer concreetheid van de informatie. Dit zodat de inwoners van Berkelland er makkelijker achter kunnen komen op welke (jeugd)zorg zij aanspraak maken, wat ten goede komt van de algemene gezondheid in de gemeente.

Dit advies is verwerkt in een (concept)motie. Deze is te vinden in de bijlage.

2. Elektriciteitskastjes verfraaien

Wat en waarom?

Het is de jongerenraad opgevallen dat sommige elektriciteitskastjes in Utrecht, Enschede en Amsterdam verfraaid zijn met positieve teksten en kleurrijke kleuren rondom het thema mentale gezondheid. Dit bevordert het straatbeeld en creëert meer awareness rondom dit thema. In de gemeente Berkelland zijn alle elektriciteitskastjes erg kaal en grijs. Als het aan de jongerenraad ligt wordt hier wat aan gedaan.

Hieronder zijn een aantal voorbeelden te zien:

1. *Gemeente Utrecht*

2. *Gemeente Enschede*

3. *Gemeente Amsterdam*

In de gemeente Utrecht is een project opgezet door de organisatie Thirty030 genaamd ‘Van Kastje naar Canvasje’. Hierbij kunnen inwoners zich melden wanneer zij een elektriciteitskastje verfraaid willen zien. Daarnaast kunnen kunstenaars zich melden om dit in de praktijk te brengen. De organisatie helpt hen bij het realiseren van de wensen.
(*Project: Van Kastje Naar Canvasje 2024* | *Thirty030*, z.d.)

De jongerenraad vindt dat de inwoners van Berkelland ook moeten kunnen participeren bij dit onderwerp. Inwoners moeten inspraak hebben in hoe de elektriciteitskastjes worden verfraaid. De wijze waarop deze participatie wordt gerealiseerd kan het college zelf vormgeven. Wel zijn er in het gesprek dat is gevoerd met wethouder Wormgoor verschillende mogelijkheden benoemd. Zo zouden de leerlingen door scholen betrokken kunnen worden bij het opstellen van de ontwerpen. Hierbij kunnen ook lokale kunstenaars betrokken worden voor het opstellen van de ontwerpen en het realiseren hiervan.

Details/ handig om te weten:

De elektriciteitskastjes in Berkelland zijn in het beheer van Liander. Om een elektriciteitskastje te verfraaien is goedkeuring nodig van zowel de gemeente als Liander voor het ontwerp en de locatie. Dit zodat het functioneren van het elektriciteitskastje niet belemmerd wordt en het straatbeeld beschermd wordt (*Elektriciteitshuisje Pimpen* | *Liander*, z.d.).

3. Dagbestedingsmogelijkheden

Onderzoek: Is er een mogelijkheid tot uitbreiding van de dagbestedingsmogelijkheden in Berkelland?

Op dit moment zijn er in de gemeente Berkelland twee dagbestedingsmogelijkheden, die beide gericht zijn op mensen met een lichamelijke en/of geestelijke beperking. Er is dus geen plek waar jongeren of adolescenten heen kunnen voor makkelijk toegankelijke tweedelijnszorg.

De jongerenraad ziet hier mogelijkheden in om extra locaties te realiseren in Berkelland. Tijdens het gesprek met wethouder Wormgoor werd verteld dat de gemeente Berkelland twee jaar geleden al onderzoek heeft gedaan naar een nieuwe grote GGnet locatie in een van de dorpskernen van Berkelland, hier gaf de overheid echter geen groen licht voor. Dit omdat er te weinig financieel draagvlak geacht werd waarin de overheid haar geld terug kan verdienen. Helaas is dit de huidige markt voor de zorg, daarom ziet de jongerenraad hier andere kansen in.

Tijdens gesprekken met locatiehouders van huidige zorgverlenende locaties kwam de jongerenraad op een tussenweg uit. In plaats van dat er een volledig nieuw gebouw wordt gerealiseerd is het makkelijker dat al bestaande leegstand wordt gebruikt. Geen volledige locatie, maar plekken waar laagdrempelige bijeenkomsten kunnen worden gehouden zoals bijvoorbeeld een zelfvertrouwen groep of vaktherapie. Hierdoor zorg je ervoor dat de zorg dichterbij komt, beter toegankelijk wordt en het binnen de kern blijft.

Wat hiervoor nodig is dat de gemeente contact opneemt met instanties zoals GGnet, Irisszorg en ambulante begeleidingskantoren. Om zo een team samen te stellen van zorgmedewerkers die zich opsplitsen tussen de gekozen locaties. Ook moet er een onderzoek gestart worden waarin wordt gekeken naar het mogelijke budget voor het realiseren en voorzien van de gekozen locaties. Dit kan ook in overleg met houders van huidige leegstand, commerciële of private grond. Er zouden contracten kunnen worden opgesteld voor een duur van twee jaar, waarin duidelijk kan worden of het plan ook in de uitvoering aantrekkelijk is.

Wat zijn de voordelen van het kleinschalig realiseren van zorgverlenende locaties in de kernen van Berkelland?

1. Het is dichtbij, meer mensen zullen zich geroepen voelen om toch geestelijke zorg te krijgen. Nu is de enige locatie in Doetinchem. Wanneer iemand geen draagvlak heeft vanuit huis, m.b.t. vervoer, is deze afstand na een schooldag te veel. Ook is het vaak dat de jongeren school moeten missen i.v.m. de afstand. Tevens zijn de reiskosten, wanneer iemand geen studenten-ov heeft, hoog als je vaak naar deze locatie moet.
2. Het blijkt uit onderzoek dat de huidige jeugd steeds meer mentale problemen ervaart. Zodra de gewenste zorg dichter bij huis is, kunnen steeds meer jongeren geholpen worden.
3. Het stimuleert de arbeidsmarkt en het tegenhouden van de leegloop van de Achterhoek. Wanneer er meer locaties zijn waar mensen kunnen werken, houd je

mensen in het dorp. Ook zorgen nieuwe werklocaties ervoor dat mensen hier blijven wonen, dit geldt voor beide kanten van het verhaal.

Concluderend kan de jongerenraad zeggen voordelen te zien in het realiseren van nieuwe locaties waar tweedelijns-geestelijke zorg verleend kan worden. De jongerenraad ziet na overleg met locatiehouders en betrokkenen dat er voldoende draagvlak is voor de realisatie hiervan. De jeugd heeft ons nodig, niet alleen nu, maar zeker kijkend naar de toekomst!

4. Preventie- en voorlichtingsmogelijkheden

Onderzoek: Is er draagvlak voor een laagdrempelige voorlichting door en voor de jeugd met betrekking tot het thema mentale gezondheid?

Wij als jongerenraad merkten dat wanneer er voorlichtingen worden gegeven, dit vaak gebeurt door volwassen ervaringsdeskundigen of volwassen medewerkers van een aangesloten organisatie. Hierin zien we verbeterpunten.

Om het idee te omschrijven komt hieronder een korte uitleg:

Een kletsmiddag organiseren waarbij schoolgaande jongeren op een luchtige manier kunnen praten met ervaringsdeskundigen van ongeveer dezelfde leeftijd (een groepje jongeren die tussen de 18 en 25 jaar oud zijn, deze jongeren worden zorgvuldig uitgekozen op expertise).

Wat is hiervoor nodig? Het realiseren van dit idee ligt wat ingewikkeld. Het bereiken van jongeren is sowieso een lastig parket, echter niet onmogelijk. Na het gesprek met wethouder Wormgoor en Linda, die strategisch adviseur jeugdzorg is, werd ons duidelijk dat het wel een goed idee is. Contact met scholen is hierin een pré. Scholen hebben namelijk overzicht en persoonlijke informatie over de schoolgaande kinderen. Tevens bieden zij een uitgebreider beeld van de problematiek die speelt onder de jongeren per school. Daaruit kan een groepje worden samengesteld waarin de juiste expertise wordt uitgezocht die passend is per school.

Thema's waar wij draagvlak zien zijn gericht op het positief stimuleren van een beladen onderwerp. Voorbeelden zijn: online pesten, je eigen ontwikkeling: "*Ik wil groeien, maar niemand groeit mee*" (het komt veel voor dat jongeren thuis geen ontwikkelingsruimte krijgen, door afwezige ouders of onvoldoende kennis om met bepaalde onderwerpen om te gaan), scheidingen, je eigen kracht (wat kan je allemaal bereiken als niemand je steunt?), hoe creëer je veiligheid in een onveilige situatie? (Als er thuis ruzies zijn, in een vriendengroep of in andere familiaire banden is het lastig voor een kind om hier een weg in te vinden), en tot slot "Hoe ga je om met prestatiedrang?".

Als jongerenraad zijnde zetten wij ons in voor de toekomst van onze huidige en nieuwe groep Berkellandse jongeren. Wij moeten Berkelland een plek maken waar jongeren zich thuis voelen, dit zien en zo ervaren. De mentale gezondheid van de jongeren daalt per jaar aanzienlijk. De curve (RIVM, 2024) hiervan is niet in de nabije toekomst omhoog gericht, daarom moeten er oplossingen komen. De jongerenraad denkt graag in mogelijkheden.

Concluderend kan de jongerenraad zeggen dat dit een lastig te realiseren idee is, maar dat betekent niet dat het onrealistisch is. Om dit te laten plaatsvinden moeten er jongeren gezocht worden die hier gepast voor zijn. Adolescenten die al genoeg hebben meegemaakt in hun jonge leven en hier krachtig over kunnen praten. Hiervoor geldt dan wel een juiste screening. Ook moet er contact worden gelegd met professionele organisaties die ondersteunend werk kunnen bieden tijdens en na het houden van de "Kletsdag". Tevens kunnen deze professionele organisaties informatie verschaffen over de beschikbare therapieën,

praatgroepen en dergelijke. Ook moet er een goed overkoepelend team komen, de deelnemende partijen zijn dan: scholen, voormekaarteam, GGnet en Iriszorg.

Bibliografie

Dorsselaer, S. van, Ramaker, V., ten Have, M., de Gee, A. KOPP/KOV: Feiten en cijfers. Landelijke omvang KOPP/KOV-groep. Trimbos-instituut, Utrecht

DPG Media Privacy Gate. (z.d.). https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/dat-we-meer-elektriciteitshuisjes-nodig-hebben-voor-het-stijgende-energieverbruik-logisch-maar-mag-het-ook-wat-mooier~bdd73d02/

Elektriciteitshuisje pimpen | *Liander*. (z.d.). https://www.liander.nl/elektriciteitshuisjes/pimp-

een-elektriciteitshuisje

Facebook. (z.d.). https://www.facebook.com/story.php/?story_fbid=815113390648020&id=100064480998466

Graaf, R. de & Have, M. ten (2017). *Depressie: epidemiologie.* In: Zicht op depressie: de aandoening, preventie en zorg. Themarapportage van de Staat van Volksgezondheid en Zorg. Nuijen J. Utrecht, Trimbos-instituut, pp 45-71.

Have, M. ten (2023). Impactvol Nederlands-Vlaams onderzoek: Methode van de psychiatrisch-epidemiologische studie NEMESIS-3. *Tijdschrift voor Psychiatrie*

Have, M. ten (2023). Nederlands-Vlaams toponderzoek: Prevalentie van veelvoorkomende psychische aandoeningen en trends. *Tijdschrift voor Psychiatrie*

Have M. ten, Tuithof M., Dorsselaer S. van, Schouten F., Graaf R. de. Netherlands Mental Health Survey and Incidence Study-3 (NEMESIS-3): Objectives, methods and baseline characteristics of the sample. *International Journal of Methods in Psychiatric Research.* 2023; 32(1): e1942. doi:10.1002/mpr.1942.

ten Have, M., Tuithof, M., van Dorsselaer, S., Schouten, F., de Graaf, R. NEMESIS Kerncijfers psychische aandoeningen Vóórkomen van psychische aandoeningen https://cijfers.trimbos.nl/nemesis/kerncijfers-psychische-aandoeningen/voorkomen-psychische-aandoeningen/.Geraadpleegd op: 6 september 2024.Trimbos-instituut, Utrecht

Ned tijdschrift Geneeskunde. (2014). In M. Van der Aa, S.M.A.A. Evers, S. Klosse, J.A.M. Maarse. *Hervorming van de langdurige zorg*. Geraadpleegd van https://www.ntvg.nl/artikelen/hervorming-van-de-langdurige-zorg

Project: Van Kastje naar Canvasje 2024 | *Thirty030*. (z.d.).

https://thirty030.nl/vankastjenaarcanvasje2024/

Rijksoverheid. (20 juni 2023). Hervormingagenda jeugd 2023-2028. Geraadpleegd van https://open.overheid.nl/documenten/addec5d5-279c-40de-b607-7b64e8441602/file

RIVM. (18 juni 2024). Mentale gezondheid jongeren. Geraadpleegd van https://www.rivm.nl/gezondheidsonderzoek-covid-19/kwartaalonderzoek-jongeren/mentale-gezondheid

B. Vendrik. (2022). Wat is er met onze jeugd aan de hand? In GGZtotaal. Geraadpleegd van https://www.ggztotaal.nl/nw-29166-7-4130652/nieuws/wat_is_er_met_onze_jeugd_aan_de_hand.html

Voormekaar - gemeente Berkelland. (2023, 15 november). Gemeente Berkelland.

https://www.gemeenteberkelland.nl/voormekaar/

Bijlagen:

1) **(Concept)motie website:**

M-24-..

MOTIE

Motie vreemd aan de agenda
Onderwerp: Website Voormekaar aanpassen
De raad van de gemeente Berkelland in vergadering bijeen op … september 2024 Constaterende dat: - Het voor veel jongeren niet duidelijk is waar zij terecht kunnen wanneer jeugdzorg nodig is; - Jongeren zich door de gemeente van het kastje naar de muur gestuurd voelen; - Informatie lastig terug te vinden is op de website van de gemeente; - De jongerenraad heeft een onderzoeksrapport en een presentatie opgeleverd aan de raad met voorbeelden hierover. Overwegende dat: - Er steeds meer jongeren zijn die jeugdzorg nodig hebben; - Het zoeken van professionele hulp kan door jongeren gezien worden als drempel; - Het belangrijk is dat jongeren gemakkelijk en laagdrempelig weten waar zij terecht kunnen; - Er op de gemeentewebsite duidelijk aangegeven moet staan welke jeugdzorg beschikbaar is; - Sommige andere gemeenten een duidelijker overzicht hebben op hun website (zie advies jongerenraad).
Verzoekt het college: - Aan de hand van het advies van de jongerenraad de website van de gemeente te herzien en hierbij verbeteringen te maken die ten goede komen van de duidelijkheid; - Drie maanden na het aannemen van de motie een schriftelijke terugkoppeling te geven over hoe het er voor staat met de uitvoering van de motie aan de gemeenteraad en de jongerenraad. En gaat over tot de orde van de dag.
Ondertekening en naam:

De motie is: aangenomen / verworpen / ingetrokken

Stemverhouding: voor:

tegen:

_____, griffier

2) (Concept)motie elektriciteitskastjes verfraaien:

M-24-..

MOTIE

Motie vreemd aan de agenda
Onderwerp: Elektriciteitskastjes verfraaien
De raad van de gemeente Berkelland in vergadering bijeen op … september 2024 Constaterende dat: - Gemeente Enschede en Utrecht hebben (een deel van) de elektriciteitskastjes verfraaid met positieve teksten en kleurrijke kleuren; - De elektriciteitskastjes binnen de gemeente zijn in beheer van Liander; - Liander moet toestemming geven op locatie en ontwerp om een elektriciteitskastje te beschilderen; - De jongerenraad heeft een onderzoeksrapport en een presentatie opgeleverd aan de raad met voorbeelden hierover. Overwegende dat: - Er moet meer awareness gecreëerd worden rondom mentale gezondheid; - Het verfraaien van de tot op heden saaie elektriciteitskastjes met positieve teksten en kleurrijke kleuren draagt bij aan het creëren van deze awareness; - Tevens draagt het verfraaien bij aan een beter uitziende leefomgeving; - Inwoners van de gemeente zouden hierbij moeten kunnen participeren om zo gezamenlijk de leefomgeving op te vrolijken; - Jongeren uit Berkelland zijn positief gestemd over dit initiatief.
Verzoekt het college: - Bij Liander na te gaan of er een mogelijkheid is om de elektriciteitskastjes in de gemeente te verfraaien met positieve teksten en kleurrijke kleuren; - Als er goedkeuring is van Liander het verfraaien van elektriciteitskastjes te realiseren (op basis van de voorbeelden uit het onderzoeksrapport en de presentatie van de jongerenraad); - Inwoners en lokale kunstenaars te laten participeren bij de realisatie hiervan; - Drie maanden na het aannemen van de motie een schriftelijke terugkoppeling te geven over hoe het er voor staat met de uitvoering van de motie aan de gemeenteraad en de jongerenraad. En gaat over tot de orde van de dag.
Ondertekening en naam:

De motie is: aangenomen / verworpen / ingetrokken

Stemverhouding: voor:

tegen:

_____, griffier